

Poljski grafični artisti so se združili, da izdajo krasno tiskano delo v 120 izvodih, katerih prvih 20 bo numeriranih. Na čelu jim je p. Feliks Jasieński, dalje so v tej zvezi Malczewski, Wyspiański, Wyczółkowski, Ruszczyk, Stanisławski, Mehoffer i. dr.

Bogdan Zaleski.

Skoro ravno takrat, ko so Francozi slavili spomin Viktorja Hugona, so praznovali Ukrajinci stoletnico rojstva svojega pesnika, ki pa je bil Hugonovemu duhu popolnoma nasproten in ki nikakor ni zaslužil, da bi tako kmalu po svoji smrti zapadel splošnemu pozabljenju. Bogdana Zaleskega so že za živa zvali „ukrajinskega slavčka“, in to ime si je tudi v polni meri zaslužil. Bil je pravi pesnik svojega naroda. Iz narodnega življenja je črpal svoje najgloblje in najkrasnejše pesmice, a ukrajinskemu jeziku je dal tako gibčnost in milino, da se more malokateri jezik ponašati z enako.

Bogdan Zaleski, ki je pripadal takozvani ukrajinski šoli, se je rodil dne 14. februarja 1802 v vasi Bogaterce na Ukrajini. Prva leta svojega življenja je preživel v kmečki koči, na stepi in sredi med preprostim narodom. Slike pa, katere so se tukaj vtisnile njegovi bujni fantaziji, so dale za vse življenje jasni značaj njegovemu mišljenju in pesniškemu umevanju. Dokončavši gimnazijske študije, je šel l. 1820. na vseučilišče v Varšavo. Tam je priobčeval razne pesniške odlomke po časopisih. Šele l. 1830., ko je zapustil domovino in odpotoval v Pariz, kjer je postal učitelj na šoli v Batignollu, si je pridobil slavno ime kot pesnik čarobnih pesmic v prosti narodni obliki. Njegova zbrana dela so izšla najprej l. 1837. v Lvovu, l. 1841. pa v Parizu. Vsa ta dela, „dumke, šumke, pilke, pomladanke in popevčice“, se odlikujejo po nenavadni lahkoti, melodioznosti in bujni fantaziji, zraven pa tudi po pesniški dovršenosti. Njegovim najkrasnejšim pesmim pripadajo „Rusalka“, fantastične slike, katerim je vzel pesnik snov iz bajk in povesti ukrajinskega naroda. L. 1862. je izdal obširno pesem „Duh stepa“; v tej izborni lirični epopeji opeva zgodovino svojega ljudstva s posebnim ozirom na značaj in usodo slovanstva in poljskega naroda.

Domov v rojstni kraj se ni več vrnil. Še kot mladenič je zapustil po brezuspešni poljski revoluciji domovino, iz katere je bil izgnan, in tujina mu je postala druga domovina. Vendar se je „staremu kozaku“ mnogokrat stožilo, ko se je spomnil krasnih dni, katere je preživel v domovini: „Pri nas drugače, pri nas drugače!“. . . Tako je peval. V eni svojih najganljivejših pesmi vzdihuje k nebu, da bi bil vsaj po smrti v domovini:

„Bože, bože, solze plačem ti v višino,
ko umrjem, daj mi v nebu Ukrajino!“

Bogdan Zaleski je umrl dne 31. marca 1886. Njegove pesmi in njegovo ime pa še živé nadalje v srcih njegovega naroda — najkrasnejši delež narodnega pesnika!

„Na dně“, nova drama Maksima Gorkega.

Gorkij je šel na Krim, da si tam popravi zdravje, in vrnivši se v Arzamas, je izdal to svojo novo dramo. Mladi pisatelj, kateri se je tako zgodaj proslavil, je v prvi vrsti dušeslovec revščine. Kakor v njegovi prvi drami, v „Měščanih“, tako tudi v tej drami ni mnogo zunanjega dejanja, ampak večinoma se vrši dramatični razvoj v dušnem življenju. Gorkij je šel zopet „na dno družbe“, med svoje „byvšie ljudi“, ki so izobčeni iz človeške družbe vsled propalosti, revščine, pijanstva itd. Obubožani zapravljivi baron, filozof, ki je mnogo in brez sadu čital, izpiti igravec, oderuh Ašer, posestnik beznice Kostylev, njegova žena Vasilisa in njena sestra Nataša — to so osebe „na dnu“, katere nam predstavlja pisatelj. Med nje pride starec Luka, nekak idealist v tem zaduhlem zraku, ki v propalo družbo prinese misel, da je človek vendar še za kaj višjega na svetu. A ne more jih dvigniti moralno, ampak vsi junaki žalostno končajo. Igravec se izpije popolnoma in se slednjič obesi, tolažeč se s prihodnjim življenjem, v katerem več ne bo alkohola. Vasilisa svojo sestro iz ljubosumnosti ubije na pol, Ašer pa njenega moža popolnoma ter izgine. Filozofični baron pa misli, da je vse bede kriv le pridigar Luka, ki je tem ljudem govoril o boljšem življenju, a jim ni znal pokazati poti vanje. — Taka je vsebina te drame, v kateri izkuša Gorkij najnatančneje izraziti psihologijo „byvših ljudi“.

A. N. Radiščev. Zanimivo stoletnico je beležilo rusko slovstvo dne 12. septembra. Tega dne l. 1802. je namreč umrl A. N. Radiščev, ruski pisatelj iz Katarinine dobe. Radiščev se je bil na Nemškem izučil zdravilstva, ter pri tem pozabil svoje materinščine. Ko je dobil na Ruskem državno službo, se je moral iznova učiti ruščine, katere pa nikoli ni pisal gladko. Da bi se izvežbal v jeziku, je čital Lomonosova in pri tem dobil veselje do pisateljstva. Najprej je prelagal, l. 1790. pa je izdal svoje prvo izvorno delo: „Žitije Feodora Vasiljeviča Ušakova s priobščeniem nekotoryh jeho sočinenij.“ V „Pisjmu k drugu, žiteljstvujuščemu v Tobolskě“ popisuje spomenik Petra Velikega na Senatski ploščadi, ter pri tem razvija nekaj misli o vladarstvu. Usodepoln zanj pa je postal spis „Putešestvije iz Peterburga v Moskvu“. Sestavil ga je po vzorcu tedanjih sentimentalnih potopisov v narodnem, širokem slogu. Radiščev popisuje bedno stanje ruskega kmeta ter zahteva reforme. Tu je že ves načrt za osvoboditev ruskega mučnika, katero so v resnici izvršili l. 1861. A pod Katarino II. je bilo še zločinstvo misliti na osvoboditev kmetov. Ravno